

## ФАРФОНА ЗИЁРАТГОХЛАРИ

Пурсиддиқ мажмуаси Марғилон шаҳрининг энг қадимий масканларидан биридир. Бу ер “Каптарлимозор” номи билан ҳам машҳур бўлиб, юртдошларимизнинг азиз зиёратгоҳига айланган. Мажмуа XVIII аср ўрталарида қурилган бўлиб, уни машҳур саҳоба Абу Бакр Сиддиқ (р.а.) номлари билан боғлайдилар. Бухоро амири Субҳонқулихон (1680-1702) томонидан Марғилондаги Пур Сиддиқ мозорига берилган вақфномада бу зиёратгоҳга Мовароуннахрда “Чахорёрлар” деб аталган тўрт халифадан биринчиси Абу Бакр Сиддиқ (572-634) нинг авлоди дафн этилган, деган маълумотлар келтирилган. Ёзма ҳужжатларда Ҳазрат Пур Сиддиқ номи билан қайд этилган. Вақтлар ўтиши билан унинг атрофида масжид, минора, мақбарали ҳовли, дарвозахона ҳамда капитархонадан иборат архитектура комплекси пайдо бўлган. Шу сабабли у ҳалқ орасида “Каптархона”, “Каптарли мозор” деб ҳам аталади.

Ўрта Осиёдаги машҳур зиёратгоҳларда капитарлар билан боғлиқ ҳалқона қарашлар бир неча асрлик тарихга эга бўлиб, ҳар бир зиёратчи зиёратга келган вақтда шу капитарларга дон бериши зиёратнинг маълум бир одатларидан ҳисобланган. Агар улар капитарларни чўчитмай дон бера олсалар, ишлари юришиб, бало-қазодан холос бўлади, деб ишонилган. Шунингдек, капитар, товус, тустувуқларга ёруғлик ва гўзаллик, тинчлик ва хотиржамлик рамзи сифатида ҳам қаралган бўлиб, X-XII асрларга келиб, хунармандчиликда капитар “баҳт қуши” тимсолида тасвирлана бошланган.

Айни кунларда мазкур мажмууга зиёратга келганлар гала гала бўлиб учиб юрган капитарларни кўриб, янада завқ олади. Кафтиңгиздан дон чўқилаётган беозор ва чиройли қушларнинг хатти-ҳаракатидан руҳингиз ором топади.

Манбаларнинг гувоҳлик беришича, мақбара тўғри бурчак шаклда бўлиб (11.8x11м), пештоқ равоқли, сағанали тўрт бурчак хона билан уйғунлик ҳосил қиласди. Мақбара ичида иккита, узунлиги 5 метрли қабрлар мавжуд. Ривоятларга кўра, бу зиёратгоҳга Ҳазрати Абу Бакр Сиддиқнинг авлодлари, яъни жиянлари Шожалил ва Пошшобиби дафн этилган.

Мажмуадаги капитархона биноси масjid биноси билан деярли бир вақтда, яъни XIX асрнинг иккинчи ярмида қурилган. Масjid биноси олдида жойлашган минора эса 1920 йилда қурилган. Бу ҳақда кириш эшигининг тепасига ғиштдан терилган ёзув-санда далолат беради. Шу ерлик аҳоли ҳамда архитектор В.Л.Воронинанинг “Фарфона вилояти ҳалқ меъморчилиги” асаридаги маълумотларга кўра, минора марғилонлик Уста Кичик деган шахс томонидан қурилган.

Бурҳониддин ал-Марғинонийнинг чиллахонаси ҳам айнан шу ерда бўлганлиги ҳақида ҳам турли қарашлар бор. Маълумотларга кўра, буюк аллома Абу Бакр Сиддиқ авлодларидан бўлган. Шу сабабдан ҳам ул зот Пур Сиддиқ мозорига яъни аждодлари дафн этилган мозорга зиёрат учун тез-тез келиб турган. Олимларнинг таъкидлашича, унинг айнан бу мозорга бўлган ихлоси шу ерда кейинчалик чилла тутганлигига сабаб бўлган бўлса керак.

Мажмуа 2007 йил Марғилоннинг 2000 йиллик юбилейи арафасида бутунлай қайта таъмирланиб, ислом дунёсининг машҳур намояндаси, ислом қонуншунослигининг йирик олими Бурҳониддин ал-Марғинонийнинг чиллахонаси ҳам тикланди.

Бизни ижтимоий тармоқларда кузатинг Facebook, Telegram, Facebook, YouTube, Instagram

2024-09-14 10:08:57